

Pa ne mislite morda, da nisva poznala vseh lastnosti kože že poprej. O, še od mladih nog sva poznala to bradato živalco. Njenega druga kozla sva se pa kar malo bala, ker sva vedela, da rad trka. Muhaste navade in lastnosti te živalce sva torej poznala. Poskušala sva kozo celo malo izzivati. Zdaj se nama je začela žival približevati. Zdelo se nama je, da je naravnost navdušena za boj. Zbežala sva v čakalnico in toliko, da sva mogla še v zadnjem hipu zaloputniti vrata, sicer bi bila vdrla bela pošast za nama. Ne vem, kako bi bilo, da se ji nisva pravočasno umaknila. Toliko sva se pa le opogumila, da sva skozi okenca na vratih opazovala kozo. Ker žival ni mogla za nama, se je za to zlobno maščevala. V hipu namreč, ko sva zbežala v čakalnico, nisva pomislila na cekar, ki ga je bila sestra postavila na klop pred postajnim prostorom. Tega sva se domislila šele zdaj. Hotela sva ga rešiti, a okrog vrat je šarila koza, da jih nisva upala odpreti.

To je postalo v tistem trenutku usodno. Še sedaj ne vem natančno, ali je kozi za-dišal špirit, ali pa se je iz same maščevalne zlohotnosti približala cekarju. Morda pa tudi iz same zvedave rado-vednosti. Bolj verjetno bo seveda prva, a midva se tudi drugega pomisleka nisva mo-gla iznebiti kasneje, ko sva v tej nesreči razmišljala bolj natanko. Dejstvo je bilo, da se je postajna koza cekarju nevarno približala, v nasled-njem trenutku pa že s svojim lakotnim gobcem ovohala špi-rit, vtaknila v tem hipu svoj podolgovati gobček v cekar in o joj, to je bilo strašno — potegnila cekar s klopi... Strahoten žvenket in steklenica se je razletela na drobne kosce, špirit pa stekel seveda iz nje in se razlil...

Vse to se je zgodilo v hipu. S sestro sva bila vsa obupana. Kaj bo rekel gospod Kozlevčar in najini starši! Tudi koza se je prestrašila in pobegnila v grmovje. Midva pa skoraj v jok.

Prišel je postajni služabnik z metlo in pometel razvaline. Premišljala sva, kaj naj narediva. Če bi bila imela dovolj denarja, bi šla gotovo kupit drugo steklenico špirta in bi vsa zadeva ostala tajna. Tako sva pa stala tam na peronu kot dva velika kupa nesreče.

Ta čas je prisopihal vlak od kočevske strani in midva sva se vrnila s praznim cekarjem in žalostnim srcem. Kako je bilo doma — tega ne bom pravil. Vendar se nama je tudi ta težka preizkušnja po letih spremenila v smešno zgodbo o postajni kozi in Kozlevčarjevem špirtu...

Šolska modrost

Najboljši učitelj

- > Mamica, naš novi učitelj je najboljši med vsemi na šoli.
> Tako? No, to je pa lepo!
> Veš, mamica, on je namreč zelo kratkoviden in precèj gluh.<

J. Trisi *Durčkovega furčka* *V javnost dal Franjo Lincek*

Kako smo brali grozdje

Jaz znam brati knjige, a tudi grozdje. Grozdje se lepše bere kakor knjige. Knjigo beremo tako, da jo odpremo in beremo od leve na desno. Topoglavčev Petrček, ki hodi v prvi razred, zna brati tudi narobe. Njemu je sploh vseeno, kako drži knjigo, kajti vedno bere:

»Ana in Ivo. Ni Ane, ni, ni. Vi, ve, vu.«

Jaz tega narobe ne bi znal brati. Pač pa znam brati grozdje od vseh strani. Grozdje beremo tako, da ga s pipcem odrežemo in ga pozobljemo.

Moja teta Klara ima v Hudem klancu vinograd. Zjutraj sem šel tja in obral deset grozdov. Ker nisem imel škafo, sem jih pojedel. Tedaj me je opazila teta in me povabila v trgatav. Drugi so bili že vsi povabljeni prejšnji dan, le jaz sem bil častna izjema in sem bil povabljen tik pred branjem. Ljubeznivo me je vprašala dobra teta, kako da sem vedel, da bodo danes brali. Dejal sem:

»Oče mi je rekel: 'Kadar boš videl pri škripavi Klari zvečer umite kadi na dvorišču, tedaj vedi, da drugi dan berejo!' Pa sem smuknil vsak večer na vaše dvorišče in res, snoči sem opazil tam kadi in glejte, danes sem tukaj!«

Dobra teta se je držala, kakor da je požrla oso. Ose silno rade sedajo na jagode. Pa smo začeli brati. Stric se je zelo bal, da bi mu ne pozobali

berači preveč grozdja. Pa nas je silil neprestano, da smo morali prepevati. Kajti pri petju ne moreš zobati. Jaz sem le malo pel, a tem bolj požiral. Ako je opazil stric, da imam polna usta in da ne pojem, mi je dejal:

»Jurek, tiste še nisi zapel: 'To je ti-sta muha, muha brez trebuha!'«

»Pa sem jo že!« sem odvrnil, »pet-najstkrat sem jo že danes zapel!«

»Tako?« se je čudil nemarni stric, »pa je še nisem slišal. Zapoj jo še en-krat!« Ubogal sem in tako sem jo zapel še desetkrat. Nazadnje pa sem zapel še tisto:

»Tudi pri vaši hiši
imate ščurke in miši!«

Potem me stric ni več silil. Polajžar-jev Tinček se je tako nazobal grozdja, da je komaj hodil. Jaz se ga nisem pre-več, a tudi ne premalo.

Pri stiskalnici je pognal stric škornje pod krnico ter si v škafu umil noge. Nato je začel delati koš. Ko je bil koš gotov, sta zasukala dva možakarja vreteno. Jaz in Tinček sva že čakala pri kadi, kamor je prišel teči sladki mošt. Hm, to sva ga pila! Tekel nama je kar za srajco!

Tedaj je prišel k nam tudi tetin pes Muki. Kmalu je izvohal pod krnico stričeve škornje. Pograbil je prvega za uhelj ter ga zavlekel na polje v koruzo. Stric tega ni videl. Ko pa se je hotel zopet obuti, ni bilo enega škornja. Zelo je bil hud in je skakal okoli stiskalnice z enim škornjem. Tinček si ni upal zatožiti psa, ki je odnesel škorenj.

»Potem me bo pa ugriznil!« je dejal. Jaz pa se nisem bal. Stopim k stricu, ki je bil že tako hud, da je klel po turško, in mu povem, kdo je odnesel škorenj. Ker je bila že tema, smo šli iskat škorenj šele drugi dan in smo ga tudi našli. Stric pa je moral tisto noč bos domov. Škorenj je nosil pod pazduho. Muki jih je dobil s šibo in se je gromozansko drl. Pa mu zašepčem na uho:

»Mukec, Tinček te je zašil. Njega ugrizni!«

Pri tem mu po nesreči stopim na rep in mrcina mi takoj zmeri hlače. Na dveh mestih mi je preščipnil tudi kožo. Jezen sem bil nanj, pa mu takoj zabrusim resnico:

»Jaz sem te zatožil, da veš, mrha!«

Tako smo brali grozdje. Zdaj ga ni več. Zato letos ne bomo več brali v vinogradu, ampak v šoli. V šoli beremo sedaj »Trgatev«. Tisto grozdje ni za nič. Zato o tem ne bom pisal. Muki pa bo že videl, kdaj me je ugriznil! Mogoče misli, da bom pozabil, pa ne bom!

Drugi dan je rekla teta očetu:

»Čuj, starina, čisto sem pozabila poslati vam grozdja, zdaj je pa že vse stisnjeno!« Tedaj se je držal oče, kakor da je pogoltnil oso. Zakaj pa ni hotel z mano v trgatev? Saj sem ga vabil!

Eno uro v naši šoli

Mi nismo nikoli eno uro v šoli, ampak vedno več. Le kadar obhajamo državni praznik, smo v šoli samo eno uro. Takrat bere naš gospod učitelj govor. Takemu govoru pravijo predavanje. Po predavanju pridejo na vrsto deklamacije in petje. Nekoč bi moral jaz deklamirati. Ker pa nisem znal, so določili drugega. Jaz sem prav za prav znal pesem na pamet, le čisto dobro je nisem znal. Ali skoraj bi jo bil znal.

Ko je konec šolske proslave, gremo k maši. Pri maši pojemo. Jaz gonim meh, drugače ne bi orgle cvilile. Ostalim ni treba goniti meha, kar sami pojejo. Po maši se navadno stepemo za potokom. Toda jaz ne. Samo od daleč jih gledam. Smrdišnikov Bolte je vrgel zadnjič Čapkovega Janeza v vodo. Janez je bil ves moker ter si ni upal domov. Celi dve uri se je sušil na soncu, predno je šel domov.

Je mislil Janez, da jih ne bo dobil, ako pride suh domov. Pa jih je! Kajti ni vedel povedati, kod da se je klatil dve uri. Svetoval sem mu, naj poreče, da je imel še sam dve uri proslavo. A ni hotel. Zato jih je pa dobil, da se je še drugi dan tipal za hlače.

V šoli se imamo imenitno! Opisal bom tisto uro, ko pride k nam gospodična učiteljica. Pravimo ji »Poznavanje prirode«. Takrat imamo moderno šolo in lahko vsi govorimo. Jaz navadno nič ne govorim, ampak razbijam. Včasih se tudi boksamo. Kadar se nakričimo in nasuvamo, reče gospodična: »Zdaj je pa debate konec!«

Takrat po navadi protestira Butolenov Tinček, češ da ima še lepo misel. Ko ga je vprašala nekoč gospodična, kakšno misel še ima, je povedal Butolen, da bi rad šel na stran.

Zadnjič smo se učili, zakaj kmet prej pšenico seje kakor žanje. Takrat sem jaz protestiral. Povedal sem:

»Ni tako, gospodična! Pri mojem stricu so letos poleti želi pšenico, a sejali so jo šele jeseni in sicer pred nekaj dnevi, torej debele tri mesece pozneje.«

»Fant, ti si pa pameten!« mi je rekla gospodična in odšla k tabli, kjer je napisala z velikimi črkami:

Pšenica — naše bogastvo

»Durek!« me zopet vpraša gospodična, »zakaj je pšenica naše bogastvo?«

Jaz odvrnem: »Pšenica ni naše bogastvo, ker je nimamo! Pač pa imamo krompir in koruzo, včasih tudi nekaj fižola. Pšenica pa nam zelo škoduje, ker žre dinarje. Pšenica je naše siromaštvo. Naša mati vedno pravi za praznike: Zadnje dinarje je požrla pšenična moka! Rad bi videl, kako žre moka dinarje! Prosim, pokažite nam to!«

Ali gospodična nam ni pokazala tega, pač pa je rekla meni, da sem velik butec. Potem smo se učili, odkod smo dobili pšenico. Polde je dejal, da iz kašče. Pilekov Nacek je trdil celo, da jo je Kolumb prinesel v Ameriko ter jo zamenjal s koruzo. Mihec je pravil, da jo Gornikovi kradejo pri sosedu. Pol ure smo ugibali, odkod da je pšenica. Nazadnje pa smo zvedeli, da pridela kmet seme doma ali pa gre h Kmetijski družbi, kjer imajo baje pšenice kakor listja in trave.

Nato je vprašala gospodična: »Kako pa sejemo pšenico?«

»Sapralot!« sem rekel in vstal. »Z roko jo mečemo po njivi!« Zalaznikov šime je trdil, da je videl v naprednih državah pšenico, ki so jo sadili pod motiko ali pa s stroji, ker nimajo sejavnikov. Zemlja pa mora biti prej pognojena, drugače pšenica štrajka. To mi je bilo novo, kako pšenica štrajka, ko pa ne dela v tovarni. Ali naenkrat prekine gospodična zanimivo debato. Debatu imenujemo take razgovore, ko eden reče da, drugi pa ne! Ali pa reče drugi da, pa prvi ne! Gospodična je zamahnila z roko po zraku, kakor da lovi muhe, in je povedala:

»Dobro! Ko smo torej spravili pšenico v zemljo, kaj pa potem? Kdo mi zna to hitro povedati, kajti ure bo kmalu konec?«

»Hentana reč!« si mislim, »ura bo kmalu poginila. Treba bo torej hiteti, da jo rešimo!« Vstal sem in dejal:

»Potem hitro počakamo, da pšenica zraste in ko zraste in dozori, jo požanemo, zmlatimo ter jo zanesemo v mlin. V mlinu dobimo moko. Iz moke speče mati gibanice, štruklje in potice. To hitro pojemo in tako je pšenice konec!«

Takrat je pozvonilo. Gospodična nam je še naročila, da naj doma poprosimo očeta, da nam da pšenice in vsak naj vsadi eno pšenico ter jo z zanimanjem gleda, kaj bo pšenica naredila. Jaz sem doma potegnil z okna lonček s pelargonijo, pelargonijo sem vsadil za plot, v lonček pa pšenico. Pokazal sem lonček očetu, ki se je poredno nasmejal ter rekel:

»Jurek, zdaj pa le kar pripravi vreče, da boš lahko kam s pšenico!«

Hitro sem ga ubogal. Poiskal in privlekel sem tri vreče, v tem pa pride naša kura, veste, tista siva kokodajsklja. S krempljem brčne preko lončka, zagleda pšenico in jo požre. Pomislite, kakšna škoda! Čemu so mi zdaj vreče? Hud sem postal na kokodajskljo in pri priči bi ji bil odrezal rep, če bi jo bil dobil. Kmalu pa mi je šinila v glavo lepa misel.

»Le počakaj, šmentana kura!« sem dejal, »drugič vsadim v lonček krompir. Za tega vem, da ga kokodajsklja ne žre!«

Ko me je zadnjič vprašala gospodična, kako je z mojo pšenico, sem ji povedal, da bi moja pšenica lepo rastla, nastavila velik klas in ko bi klas dozorel, bi ga požel in zmlatil ter bi imel pšenice za tri vreče in moke dovolj za vse praznike, ako bi mi ne bila pozobala vsajene pšenice nesrečna siva kura. Bes jo opali po repu! Želim ji, da bi se zadavila na tisti pšenici in da bi jo v nedeljo pojedli!

Mirko Kunčič

Skrbna mama

Palček Pok in palček Skok
putko mamo, kokokok,
piške njene, cipcicip,
obiskala sta ta hip.

»Vi ste, mati kokodajsa,
vedno lepša, vedno mlajša,«
prilizuje se ji Pok.
»Res je to!« pritrди Skok.

»No, no, no,« se brani mama.
»A kako godi se vama?«
»Slabo, oh,« zatarna Pok.
Putka: »Kaj je temu vzrok?«

»Veste,« Pok otožno pravi,
»mama je zbolela davi
muca srčkana in zala,
pa je naju k vam poslala:
pišk ocortih si želi.«

Putka s solznimi očmi:

»Res ste revčki, a za ham —
spojih pišk ne dam, ne dam!«

Fr. Bajt

Zrakoplov in orel

V silnih višavah sta se srečala zrakoplov in orel.

Ves vznemirjen se je obrnil kraljevski orel do brenčечега letala:

»Kdo in odkod si, ki se predrzneš kaliti mir mojega neskončnega kraljestva?«

»Mrtev stroj sem, ki mu je človeški razum odihnul zmožnost nečutnega življenja, da lahko tekmuje s teboj sleherni čas in povesod.«

»Ni mogoče: mrtev stroj z živim bitjem?!«

»Je mogoče!« ...

Nato se je s silnim, gromu podobnim šumom pognal v vrtozglave višave.
Orel je strmел.

Pa glej! Nenadoma odpovedo stroji. Zrakoplov pade na zemljo in se raztrešči na tisoč drobcev.

Oddahnil si je orel: »Še sem kralj in gospodar svojih višav!«